

Γεωπονικός Σύλλογος Λάρισας
Τηλέφωνο : 2410/618.638
e-mail : georponikoslarisa@gmail.com

ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ - Τηλέφωνο : 2410/627142
e-mail : geotee_l@otenet.gr
Καπούρη 4 – 41222, Λάρισα

«Εξελίξεις και προοπτικές επίλυσης του Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας»

1. Τα τελευταία δέκα χρόνια στον υδατικό τομέα υπήρξαν σημαντικές εξελίξεις.

Το 2014, σε εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2000/60, εγκρίθηκαν για πρώτη φορά Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) στη χώρα, μεταξύ των οποίων και στα δύο όμορα ΥΔ που σχετίζονται με την Θεσσαλία και συγκεκριμένα στο ΥΔ Δ. Στερεάς και το ΥΔ Θεσσαλίας.

Τα πρώτα αυτά Σχέδια αναθεωρήθηκαν το 2017 (1η αναθεώρηση) και το καλοκαίρι του 2024 είχαμε την 2η αναθεώρησή τους, η οποία (υποτίθεται) πως βρίσκεται πλέον σε πορεία εφαρμογής. Ας σημειωθεί πως η χώρα μας ενσωμάτωσε την εν λόγω Οδηγία εδώ και 22 χρόνια (Ν. 3199/2003) και μόνο μετά από πιέσεις και καταδικαστικές αποφάσεις του ΔΕΚ υποχρεώθηκε (!) να εκπονήσει και να αποκτήσουμε επιτέλους Σχέδια Υδάτων.

Συνεπώς, δεδομένων των συνθηκών που 1 επικρατούσαν στον τομέα ΔΥ, η καθιέρωση των ΣΔΛΑΠ αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη.

Ανάλογα ισχύουν και στον τομέα των πλημμυρών. Η σχετική Οδηγία 2007/60 εφαρμόστηκε για πρώτη φορά με την έγκριση του πρώτου Σχεδίου Πλημμυρών (ΣΔΚΠ) το 2018, του οποίου πρόσφατα υπήρξε η 1η αναθεώρηση.

Εάν σε αυτά προσθέσουμε το γεγονός πως το 2024 θεσμοθετήθηκε στη Θεσσαλία ο πρώτος Οργανισμός Διαχείρισης Υδάτων (ΟΔΥΘ), τότε τα βήματα που έγιναν κατά την τελευταία δεκαετία θα μπορούσαν ίσως να θεωρηθούν ....ιστορικής σημασίας.

Δυστυχώς όμως, η πραγματική εικόνα δεν είναι ενθαρρυντική και επί της ουσίας το πρόβλημα των υδάτων της Θεσσαλίας παραμένει άλυτο.

Μάλιστα, χωρίς υπερβολή, θα ισχυριστούμε πως η κατάσταση διαρκώς επιδεινώνεται. Και όλα, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, επηρεάζουν το ΣΥΝΟΛΟ των περιοχών της Θεσσαλίας που από υδατικής και οικολογικής απόψεως είναι μεταξύ τους αναπόσπαστα συνδεδεμένες [Ενδεικτικά : *κάλυψη αναγκών πλήρωσης τ. Κάρλας από λ. Πηνειού, κάλυψη αρδευτικών αναγκών Κ. και Δ. Θεσσαλίας από λ. Αχελώου μέσω τ. ταμιευτήρα Ν. Πλαστήρα κοκ*].

Τα στοιχεία των εγκεκριμένων Σχεδίων και των αντίστοιχων ΣΜΠΕ καταδεικνύουν πως στο ΥΔ Θεσσαλίας συνεχίζεται η ανεπαρκής έως καταστροφική ΔΥ, καταγράφεται ως κακή η (ποσοτική και ποιοτική) κατάσταση σε σημαντικό αριθμό υδάτινων οικοσυστημάτων, ενώ παραμένει ως κύριο χαρακτηριστικό το μονίμως ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο, κάτι που γεννά πολλές αβεβαιότητες και απειλές.

Ειδικότερα : Παραμένει ως κυρίαρχο θέμα για την Θεσσαλία η ΑΣΦΑΛΕΙΑ των κατοίκων από τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην ζωή τους, στο εισόδημά τους και τελικά στην ίδια τους την επιβίωση, τα φαινόμενα της έντονης λειψυδρίας και της παρατεταμένης ΞΗΡΑΣΙΑΣ.

Αυτά, σε συνδυασμό με την επεκτεινόμενη διάβρωση των εδαφών, οδηγούν στην ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ και κατ' επέκταση στην εγκατάλειψη καλλιεργούμενων γαιών και γενικά της υπαίθρου, με ότι αυτό συνεπάγεται για την εντεινόμενη διατροφική κρίση που απειλεί την χώρα μας και την παγκόσμια κοινωνία.

Για την αντιμετώπιση της δραματικής αυτής κατάστασης κρίνεται ως απολύτως αναγκαία η διασφάλιση ισχυρών υδατικών αποθεμάτων, που

σήμερα δυστυχώς δεν υφίστανται. Τα ύδατα που θα ταμιευτούν, καθώς και εκείνα που θα «εξοικονομηθούν» με κατάλληλες πολιτικές και έργα (πχ. σύγχρονα αρδευτικά δίκτυα), θα χρησιμοποιηθούν για πολλές διαφορετικές χρήσεις (αρδεύσεις, υδρεύσεις, οικολογική αποκατάσταση, υδροηλεκτρική αξιοποίηση κ.α.).

2. Το μέγιστο όμως πρόβλημα συνίσταται στην «αφανή» οικολογική καταστροφή που συντελείται κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Ως γνωστόν στη Θεσσαλία, με τις διακυμάνσεις που παρατηρούνται την κάθε υδρολογική χρονιά, καταναλώνονται ετησίως (υδατικό «ΑΕΠ») 1.200 έως 1.450 hm³ νερού, από τα οποία το 90 έως 95% αφορούν στην Γεωργία. Από τις ποσότητες αυτές, συνήθως το 70% προέρχεται από υπόγεια ύδατα που αντλούνται μέσω 33.000 (περίπου) κατασκευασμένων (νόμιμα ή όχι) γεωτρήσεων. Ένα σημαντικό μέρος αυτών των υδάτων αντλούνται από μόνιμα (μη ανανεούμενα) υδατικά αποθέματα, τα οποία εκ των πραγμάτων μειώνονται διαρκώς.

Οι μελέτες που εκπονήθηκαν στα πλαίσια του ΣΔΛΑΠ/Θ τεκμηριώνουν επιστημονικά και αναμφισβήτητα ότι το ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΟ επί δεκαετίες υδατικό ΕΛΛΕΙΜΜΑ υπόγειων υδάτων, ανέρχεται και πλέον έχει υπερβεί την εκπληκτική ποσότητα των 3.000 hm³ νερού (πάνω από 200% του υδατικού «ΑΕΠ» !!). Η κατάσταση αυτή απειλεί με κατάρρευση πολλά υπόγεια οικοσυστήματα, ενώ περιορίζει ασφυκτικά τις πιθανότητες επανόδου σε συνθήκες βιωσιμότητας.

Πάντως οι κατευθύνσεις των Σχεδίων «επιβάλλουν» την σταδιακή εξάλειψη των συσσωρευμένων ελλειμμάτων (έως την πλήρη αποκατάσταση των οικοσυστημάτων) με την παροχέτευση επιφανειακών υδάτων που θα υποκαταστήσουν σημαντικό αριθμό γεωτρήσεων περιορίζοντας δραστικά τις αντλήσεις. Επιπλέον επισημαίνεται η υποχρέωση για απόκρουση των κινδύνων διείσδυσης θαλασσινού νερού που απειλεί πολλές περιοχές της ανατολικής Θεσσαλίας, με πιο χαρακτηριστική την περιοχή της Κάρλας. Δυστυχώς, οι προτάσεις των επιστημόνων, παρά την τυπική αποδοχή των Σχεδίων τους, δεν βρίσκουν εφαρμογή στην πράξη και το συσσωρευμένο έλλειμμα συνεχώς διευρύνεται. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια καταστροφή που δεν είναι ορατή και η οποία στην πράξη καθιστά τους αγρότες θύτες και θύματα ταυτόχρονα.

[Σημ.: *Ανάλογα ισχύουν και για την ΑΣΦΑΛΕΙΑ έναντι των πλημμυρών που αποτελεί αντικείμενο άλλων εισηγητών. Μετά τους τρεις πρόσφατους ισχυρότατους κυκλώνες (Ιανός, Ντάνιελ, Ελίας) αποδείχθηκε πόσο ανοχύρωτη είναι απ' άκρου εις άκρον η Θεσσαλία απέναντι σε παρόμοια φαινόμενα. Και παρά την επικοινωνιακή τακτική των κυβερνήσεων, τα βήματα που πραγματοποιήθηκαν έως σήμερα είναι περιορισμένα*].

3. Τίθεται συνεπώς ένα βασικό ερώτημα : Θα μπορούσε άραγε το εγκεκριμένο ΣΔΛΑΠ να ανατρέψει την καταστροφική αυτή πορεία των πραγμάτων ;

Η απάντηση είναι ΝΑΙ ΥΠΟ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ. Ως πρωταρχική προϋπόθεση θεωρείται η ουσιαστική πολιτική βούληση για την εφαρμογή των Σχεδίων.

Πιο συγκεκριμένα, για την αντιμετώπιση των υδατικών προβλημάτων απαιτούνται ταυτόχρονες δράσεις προς δύο κατευθύνσεις : Αφενός στην επίμονη εφαρμογή ενός προγράμματος εξοικονόμησης νερού, με στόχο την μείωση των καταναλώσεων τουλάχιστον κατά 15-20%, αφετέρου στην σταδιακή μείωση των αντλούμενων υπογείων υδάτων, αξιοποιώντας συνδυαστικά όλες τις προσφερόμενες δυνατότητες ταμίευσης επιφανειακών υδάτων, ώστε σταδιακά να περιοριστούν τα ελλείμματα και αντίστοιχα να μειωθεί το ενεργειακό (και όχι μόνο) κόστος. Η επίτευξη του στόχου της εξοικονόμησης νερού συνεπάγεται τον εκσυγχρονισμό των απαρχαιωμένων έργων μεταφοράς (ανοικτοί αγωγοί, συχνά χωρίς επένδυση, χωρίς συστηματική συντήρηση κλπ.) ώστε η μεταφορά και διανομή του νερού να γίνεται με υπόγεια και νέας γενιάς «έξυπνα» δίκτυα άρδευσης.

Στο ΣΔΛΑΠ περιλαμβάνονται επίσης συμβατικά έργα ταμίευσης νερού (τεχνητές λίμνες) μέσω φραγμάτων, προς εξυπηρέτηση πολλαπλών αναγκών. Πιο σημαντικοί είναι οι ταμιευτήρες στη Σκοπιά Φαρσάλων (πχ. Ενιπέας) που ήδη, έστω και με πολύ αργούς ρυθμούς, βρίσκεται σε διαγωνιστική διαδικασία, στο Μουζάκι και στην Πύλη που, παρά τις υποσχέσεις πολλών κυβερνήσεων, βρίσκονται ακόμη σε φάση.....μελετών, στο Νεοχώρι και σε άλλα έργα μικρότερης χωρητικότητας. Όλα αυτά, όπως και ο τ. Σμοκόβου, αναμένεται να συγκρατούν και πλημμυρικά νερά συμβάλλοντας στον περιορισμό των συνεπειών κατά την διάρκεια πλημμυρών. Αρκετοί ταμιευτήρες επίσης συνδυάζονται με την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας. Από τις

ταμιεύσεις νερού θα επέλθουν θετικά αποτελέσματα στην προστασία επιφανειακών οικοσυστημάτων (ποτάμια, λίμνες), τα οποία κάθε χρόνο κατά την αρδευτική περίοδο «στεγνώνουν» από την βάνανση παραβίαση της φέρουσας ικανότητάς τους. Επίσης με τις υπεραντλήσεις και τα «πρόχειρα» φράγματα καταστρέφεται το οικοσύστημα τους και επανέρχεται μερικώς κατά την περίοδο των βροχών. Όλα αυτά συμβαίνουν επειδή τα πάντα, χωρίς εναλλακτική διέξοδο, υποτάσσονται στην κάλυψη των αναγκών της γεωργίας. [1]

Από τα παραπάνω προκύπτει πως όσο επίμονα και συστηματικά οφείλουμε να επικεντρώσουμε την προσπάθειά μας στην μείωση της ζήτησης νερού (εξοικονόμηση), άλλο τόσο θα πρέπει να εξαντλήσουμε ΟΛΕΣ ΑΔΙΑΚΡΙΤΩΣ και χωρίς εξαιρέσεις, τις υπάρχουσες δυνατότητες στο σκέλος της προσφοράς νερού, με ταμιεύσεις στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους της Θεσσαλίας. Αλλιώς οδηγούμαστε αντικειμενικά σε περαιτέρω υπερεκμετάλλευση των υπόγειων υδροφορέων και κατ' επέκταση στην οικολογική καταστροφή. Για όλα αυτά δυστυχώς οι εξελίξεις είναι αργές και σε πολλά νέα έργα που επί πολλά χρόνια συμπεριλαμβάνονται στους εγκεκριμένους σχεδιασμούς η κατάσταση παραμένει στάσιμη.

Είναι χαρακτηριστικό ότι από την δεκαετία του 1950 έως σήμερα μόνο δυο ταμιευτήρες αξιόλογου όγκου έχουν προστεθεί εντός της λ. Πηνειού, αυτοί του Σμοκόβου (2003) στα ημιορεινά και της Κάρλας (2018) στο χαμηλότερο υψομετρικά σημείο της θεσσαλικής λεκάνης. Και δυστυχώς, παρότι πλέον διαθέτουμε εγκεκριμένα Σχέδια, απουσιάζουν τα πλάνα εφαρμογής τους (masterplan), με δεσμευτικά χρονοδιαγράμματα, με διαδικασίες ωρίμανσης των μελετών, με περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων, με σχεδιασμό στην εξασφάλιση των χρηματοδοτήσεων κοκ. Γενικά οι κυβερνήσεις περιορίζονται στην έγκριση των Σχεδίων ώστε να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις Ευρωπαϊκές Οηγίες, ενώ παράλληλα προσφέρουν χωρίς φειδώ και περίσκεψη υποσχέσεις για έργα, ελάχιστες από τις οποίες καταλήγουν σε υλοποίηση.

4. Όμως, η πραγματική πολιτική βούληση δεν κρίνεται μόνο στην παραγωγή έργων. Όταν τα Σχέδια Υδάτων όχι απλώς αμφισβητούνται από κάποιους (πχ. στην διαδικασία διαβούλευσης), αλλά δέχονται και επιθέσεις χωρίς να προστατεύονται από εκείνους που τα εγκρίνουν και φέρουν την ευθύνη της εφαρμογής τους, τότε οι πραγματικές προθέσεις

των κυβερνήσεων τίθενται σε ισχυρή αμφισβήτηση και αυτό συνιστά σοβαρό πολιτικό θέμα. Ακριβώς αυτή την κατάσταση βιώνουμε σήμερα. Πριν λίγους μήνες υποβλήθηκε προσφυγή στο ΣτΕ από διάφορες οικολογικές οργανώσεις, αυτοδιοικητικούς φορείς και Επιμελητήρια της Αιτωλοακαρνανίας για ακύρωση του ΣΔΛΑΠΘ/2024. Και μην φανταστεί κανείς πως πρόκειται για κάποια συνήθη αντίδραση αντιπολιτευόμενων οργανώσεων απέναντι σε κυβερνητική απόφαση. Το αντίθετο, οι περισσότεροι από τους προσφεύγοντες διάκεινται απολύτως φιλικά προς το κυβερνών κόμμα, το οποίο στήριξε δημοσίως και την εκλογή πολλών εξ αυτών (Περιφέρεια, Δήμοι κλπ.). Κεντρικός στόχος της προσφυγής είναι να ακυρωθεί το ΣΔΛΑΠ, στο οποίο, ως γνωστόν, περιλαμβάνονται πλέον τα εγκαταλειμμένα έργα μεταφοράς υδάτων από την λεκάνη Αχελώου (έως 250 hm³ ετησίως), και συγκεκριμένα το ημιτελές φράγμα Συκιάς και η σήραγγας μεταφοράς προς Μουζάκι. Ουσιαστικά με την προσφυγή τους επιζητούν να μην αξιοποιηθούν νερά από την λ. Αχελώου ως αποθέματα προστασίας και ενίσχυσης του υδατικού δυναμικού του ΥΔΘ, με αντίστοιχη παραγωγή ΥΗ ενέργειας στην λ. Πηνειού.

Και επειδή κάποιοι δικαίως θα αναρωτηθούν σε τι άραγε βλάπτει την Αιτωλοακαρνανία η μεταφορά περίπου του 5% της συνολικής ετήσιας παροχής του Αχελώου, διευκρινίζουμε πως ο πραγματικός σκοπός παρόμοιων προσφυγών, όπως δημόσια διακηρύσσουν (έστω και εάν τα ΜΜΕ ελάχιστα το επισημαίνουν), είναι μέσω του «νομικού πολέμου» να επιτύχουν «αντισταθμιστικά οφέλη»! [2].

Δυστυχώς οι οργανώσεις αυτές αδιαφορούν που με την αξιοποίηση της κρίσιμης αυτής ποσότητας υδάτων από την λ. Αχελώου θα μπορούσαν να μειωθούν οι καταστροφικές υπεραντλήσεις, να αποφευχθεί μείωση των αρδευόμενων παραγωγικών εκτάσεων και να ενισχυθούν οι προοπτικές βιώσιμης και αποδοτικής Γεωργίας στην Θεσσαλία. Και σε κάθε περίπτωση, από οργανώσεις κοινωνικού χαρακτήρα δύσκολα θα μπορούσε κανείς να συναντήσει τέτοιο κυνισμό στην διαχείριση των υδάτων, ακόμη και εάν «απέναντί» τους βρίσκονταν κάποια ξένη εχθρική χώρα! [3]

Πάντως σε αυτές τις συνθήκες οι ευθύνες όλων αυξάνονται. Οφείλουμε να αποκρούσουμε επιτυχώς μια πιθανή μείωση των αρδευόμενων καλλιεργειών υπέρ των ξηρικών (όπως στοχευμένα επιδιώκουν οι προσφυγές), την σημαντική μείωση που θα επέλθει στο αγροτικό

εισόδημα το οποίο, από κοινού με την ασφάλεια, αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την παραμονή αυτών των ανθρώπων στον τόπο τους. Και ας μην παραλείψουμε τις σημαντικές επιπτώσεις και στον δευτερογενή τομέα (βιομηχανίες μεταποίησης, υπηρεσίες, εμπόριο, απασχόληση κλπ.). Και επιτέλους είναι αυτονόητο το δικαίωμα για την Θεσσαλία να γνωρίζει με βεβαιότητα ποιες ποσότητες υδάτων είναι διαθέσιμες για το σύνολο των χρήσεων νερού στην περιοχή της και ποια αποθέματα νερού θα διαθέτει στον «πόλεμο» κατά της λειψυδρίας και στην αποκατάσταση των πληγωμένων οικοσυστημάτων της. Εκτός αυτού όμως είναι προφανές πως τα έργα αυτά δεν μπορούν εσαεί να παραμένουν στη στάσιμη και επικίνδυνη αυτή κατάσταση που βρίσκονται σήμερα. Όπως προκύπτει από εκθέσεις έμπειρων πραγματογνωμόνων, Ελλήνων και ξένων, τις οποίες έχουν στην διάθεσή τους οι υπουργοί Υποδομών ΟΛΩΝ των κυβερνήσεων, στο φράγμα Συκιάς είναι πολύ μεγάλοι οι κίνδυνοι υποσκαφής και κατάρρευσης των εγκαταλειμμένων κατασκευών, με πιθανές καταστροφικές συνέπειες σε κατάντη εγκαταστάσεις και υποδομές, ακόμη με κίνδυνο ανθρώπινων απωλειών. Όσο για την σήραγγα μεταφοράς οι συνεχείς καταρρεύσεις δημιουργούν εξαιρετικά επικίνδυνες καταστάσεις [4].

Θεωρούμε λοιπόν χρέος μας να επιζητήσουμε και βεβαίως να αποδεχθούμε μία οριστική απόφαση της εθνικής αντιπροσωπείας, με την προϋπόθεση ότι αυτή θα εφαρμοστεί από την κυβέρνηση χωρίς άλλες παλινωδίες και καθυστερήσεις. Και σε μία τέτοια περίπτωση, όπως ελπίζουμε, δεν θα έχουν πλέον νόημα οι αλλεπάλληλες προσφυγές στο ΣτΕ, οι οποίες στόχευαν, μεταξύ άλλων, να δημιουργηθεί ένα καθεστώς αμφισβητήσεως της αναγκαιότητας των έργων και παράτασης αυτής της εκκρεμότητας. Και παρά τα όσα ανεύθυνα διαδίδουν οι κάθε είδους «αρνητές» πως δήθεν το ΣτΕ δεν αποδέχεται τα έργα Αχελώου [5], τα έργα αυτά όχι μόνο προχώρησαν, αλλά βρίσκονται πλέον σε ποσοστά εκτέλεσης φυσικού αντικειμένου 65% στο φράγμα Συκιάς και 85% στην σήραγγα μεταφοράς.

5. Ορισμένοι αντιδρούν στην λογική των Σχεδίων Υδάτων, παρεξηγούν την επιμονή μας αυτά να εφαρμοστούν και μας προσάπτουν ιδιοτελείς σκοπιμότητες, όπως πχ. ότι συμφωνούμε με την ιδιωτικοποίηση του νερού (!).

Επίσης, με πρόσχημα τα παραπάνω, αποστασιοποιούνται από την κοινή προσπάθεια. Οφείλουμε λοιπόν να διευκρινίσουμε πως για τις θεσσαλικές οργανώσεις και όσους αγωνίζονται για την προστασία του τόπου τους από τις απειλές που περιγράψαμε, τα Σχέδια αυτά αποτελούν αξιόπιστο και αποτελεσματικό ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗΣ απέναντι σε «διστακτικές» ή/και αδιάφορες κυβερνήσεις, που δεν εφαρμόζουν τα Σχέδια που οι ίδιες εγκρίνουν, και αυτό συμβαίνει για πολλούς και διάφορους λόγους [οικονομικούς, μικροπολιτικούς (πχ. υποχωρήσεις σε πιέσεις οικολογικών οργανώσεων), εξυπηρέτησης συμφερόντων (πχ. ενεργειακών) κα].

Σε ότι δε αφορά στις πολιτικές ιδιωτικοποίησης και κερδοσκοπικής εκμετάλλευσης κοινωνικών αγαθών (ενέργεια, νερό κλπ.), αυτές εμφανίστηκαν στην Ελλάδα (και στον δυτικό κόσμο γενικότερα) πολλά χρόνια πριν από το 2014 που μπήκαν στη ζωή μας τα ΣΔΛΑΠ. Εξάλλου η εφαρμογή Σχεδίων ουδόλως παρεμποδίζει (το αντίθετο θα λέγαμε) τους αγώνες της αυτοδιοίκησης και των εργαζομένων για την προστασία του νερού από τους σχεδιασμούς των κερδοσκόπων. Με δύο λόγια.... «Έτερον εκάτερον». Ας σκεφθούν λοιπόν όλοι πως η αποστασιοποίηση από την κοινή προσπάθεια αντικειμενικά βοηθά τις «διστακτικές» κυβερνήσεις ώστε να μην πραγματοποιούν έργα και με περισσότερη ευκολία να διοχετεύουν σημαντικούς πόρους σε άλλους σκοπούς.

6. Λίγα λόγια για τον ΟΔΥΘ. Επί 40 και πλέον χρόνια Αυτοδιοίκηση και οργανώσεις της Θεσσαλίας προβάλλουν σταθερά σαν βασικό τους αίτημα την δημιουργία ενός Φορέα ΔΥ, έτσι ώστε στον τομέα αυτό η Ελλάδα να γίνει επιτέλους μία φυσιολογική χώρα και τα Σχέδια υδάτων να αποκτήσουν ουσιαστικό περιεχόμενο. [6]

Την περασμένη χρονιά νομοθετήθηκε από την σημερινή κυβέρνηση η δημιουργία του ΟΔΥΘ, σε μορφή Ανώνυμης Εταιρίας. Ας σημειωθεί πως στον οργανισμό αυτόν ανατέθηκε επιπλέον και το έργο των αρδεύσεων στην περιοχή, υποκαθιστώντας συνολικά τους υπό συνένωση ΤΟΕΒ/ΓΟΕΒ, καθώς και άλλους μικρότερους διαχειριστές αρδευτικού νερού (πχ. ΟΤΑ), κάτι που μετά από πρόσφατη κυβερνητική απόφαση. Πολλές οι αντιρρήσεις και οι αντιδράσεις που εκδηλώθηκαν στην πολιτική αυτή απόφαση θα ισχύσει από το 2027.

Εμείς θεωρούμε πως ο ΟΔΥΘ θα έπρεπε να αποτελεί ουσιαστικά ένα καλά οργανωμένο και με κατάλληλη στελέχωση επιτελικό όργανο ΔΥ,

με αποκλειστική ευθύνη την εκπόνηση (στο εξής) και την παρακολούθηση εφαρμογής των ΣΔΛΑΠ, την «μέτρηση» των αποτελεσμάτων της πολιτικής υδάτων στο ΥΔΘ, την διατύπωση προτάσεων κοκ. Θεωρούμε επίσης πως ο ΟΔΥΘ δεν θα έπρεπε να εμπλακεί στην άσκηση του έργου κανενός χρήστη νερού, ούτε βεβαίως των αρδεύσεων, των οποίων οι αντίστοιχοι οργανισμοί έπρεπε να διατηρήσουν την αυτονομία τους και τον αυτοδιοικητικό τους χαρακτήρα, με επιβεβλημένη προφανώς την συνένωση πολλών από αυτούς, την εξυγίανσή τους και την παροχή (τεχνικής και οικονομικής) βοήθειας στο έργο τους από το αρμόδιο Υπουργείο, όπως προέβλεπε και το θεσμικό τους πλαίσιο. Και θα θυμίσουμε πως η απαράδεκτη όλα αυτά τα χρόνια δημιουργία δεκάδων ΤΟΕΒ στη Θεσσαλία (κάτι που η κυβέρνηση χρησιμοποίησε σαν πρόσχημα για την διάλυσή τους) αποτελεί «έργο» των εκάστοτε κυβερνήσεων, οι οποίες εντελώς πρόχειρα και χωρίς προηγουμένως να εξετάσουν (ως όφειλαν) την βιωσιμότητα αυτών των μονάδων τις «φύτεψαν», με δική τους ευθύνη, στον θεσσαλικό κάμπο. Παραμένουμε επιφυλακτικοί για τις πιθανές στοχεύσεις παραγόντων του ΥΠΕΝ (πχ. για ιδιωτικοποίηση νερού), θέσεις που βρίσκονται σε αντίθεση με τις δημόσια εκφρασμένες αντιρρήσεις της Αυτοδιοίκησης (που και εμείς συμμεριζόμαστε), των ΔΕΥΑ και των ΤΟΕΒ. Παρόλα αυτά, ανεξάρτητα εάν οι κυβερνήσεις έμπρακτα θα στηρίζουν αυτή την προσπάθεια αλλά και τις όποιες διαφωνίες για τον τρόπο δημιουργίας του, ο ΟΔΥΘ, είναι πλέον μία πραγματικότητα που, σε ότι αφορά στην βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, είναι καταδικασμένος να πετύχει στο έργο του. Και εμείς με αυτή τη λογική θα πορευτούμε.

Κλείνουμε με την διαπίστωση πως οι καταστροφικές επιπτώσεις από τις πλημμύρες των τελευταίων ετών και οι επαναλαμβανόμενες καταστάσεις λειψυδρίας στη Θεσσαλία, δεν στάθηκαν αρκετές για να ενεργοποιήσουν τα αντανakλαστικά των κυβερνήσεων, να σημειωθεί πρόοδος στη διαχείριση των υδάτων και παράλληλα να δρομολογηθούν όσα περιγράψαμε στην τοποθέτησή μας.

Συνεπώς καθίσταται άκρως αναγκαία η ενότητα και η κοινή προσπάθεια των φορέων και οργανώσεων της Θεσσαλίας, την οποία όλοι πρέπει να στηρίζουν και να την προστατέψουν από τεχνητούς διαχωρισμούς.

Φεβρουάριος 2026

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

[1] Ειδικά στο θέμα των αρδευόμενων εκτάσεων θα υπενθυμίσουμε ότι οι μελέτες αποδεικνύουν πως, ακόμη και όταν κατασκευασθεί το σύνολο των περιφερειακών ταμιευτήρων εντός της ΛΑΠ Πηνειού που περιλαμβάνονται στο ισχύον ΣΔΛΑΠ (Ενιπέας, Νεοχώρι, Μουζάκι, Πύλη και άλλα μικρότερα) αλλά και το σύνολο των λιμνοδεξαμενών (συνολικής χωρητικότητας περίπου 20 hm³), ακόμη και εάν επιτευχθεί ο στόχος του σχεδίου για εξοικονόμηση περίπου 180-200 hm³ νερού ετησίως, ακόμη και εάν επιλεγεί με ορθολογικά και περιβαλλοντικά κριτήρια το «βέλτιστο» μείγμα καλλιεργειών του Θεσσαλικού κάμπου, στον βαθμό που οι ανάγκες των αρδεύσεων σχεδιάζονται για διατήρηση αρδευόμενων εκτάσεων (σημ. : εκτιμώνται σε 2,5-2,8 εκατ. στρέμματα και έχει γίνει αποδεκτό από όλες τις κυβερνήσεις), τότε τα ελλείμματα θα συσσωρεύονται και οι απειλές θα παραμένουν. Και να τονίσουμε πως η αναζήτηση αποθεμάτων νερού δεν έχει να κάνει με το όποιο μείγμα καλλιεργειών.

[2] Ενδεικτική η πρόσφατη δήλωση του Περιφερειάρχη Δ. Στερεάς Ελλάδος κ. Φαρμάκη, ο οποίος αναφέρθηκε στην «υδατική αφαίμαξη» που γίνεται στην Αιτωλοακαρνανία «με μηδενικά ανταποδοτικά οφέλη», με αποτέλεσμα (όπως ισχυρίζεται) «...να παραμένει ο πιο παραμελημένος νομός της Ελλάδας» (agrinionews.gr, 28/2/2022). Ανάλογοι ισχυρισμοί ακούστηκαν και σε συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αγρινίου σχετικά με γνωμοδότηση σε νέα ενεργειακή επένδυση στην λίμνη Στράτου, όπου ο Δήμαρχος κ. Γ. Παπαναστασίου δήλωσε πως «Ο Δήμος Αγρινίου... (θα) ξεκινήσει νομικό πόλεμο, όπως έγινε και με την περίπτωση της εκτροπής του Αχελώου....Εν αντιθέσει λοιπόν με όσα δεν.... έγιναν όταν κατασκευάζονταν τα υδροηλεκτρικά έργα της ΔΕΗ στον Αχελώο, αυτή τη φορά η περιοχή προσδοκά τουλάχιστον σε αντισταθμιστικά» !!! (Δες «συνείδηση Αιτωλίας και Ακαρνανίας», 24/2/25). Και ας μην σταθούμε μόνο στις πρόσφατες αυτές δηλώσεις. Η στόχευση των «αντισταθμιστικών» έρχεται από παλιά. Και πάλι ενδεικτικά, σε σχετική συζήτηση στη Βουλή στις 4/3/1994, ο τότε βουλευτής της περιοχής Χρ. Ροκόφυλος έλεγε πως «....το έργο αυτό, αν και όταν γίνει και όπως γίνει, ενδιαφέρει ολόκληρη την Ελλάδα..... Και

πάντως, δεν θα πρέπει με κανέναν τρόπο να ζημιωθεί καμία περιφέρεια της Χώρας, ακόμα λιγότερο η Αιτωλοακαρνανία.....».

[3] Στο σημείο όμως αυτό ας μας επιτραπεί να εντοπίσουμε και την εξής αντίφαση : Ως γνωστόν, η χώρας μας ανέκαθεν αντιμετωπίζει, επιτυχώς κατά κανόνα, πολλά θέματα συν διαχείρισης υδάτων με γειτονικές χώρες στα βόρεια και ανατολικά σύνορα της (Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βουλγαρία, Τουρκία), σε ποταμούς όπως ο Αώος, Στρυμόνας, Αξιός, Έβρος κλπ. Και όλα αυτά ακόμη και σε ιστορικές περιόδους όπου, για γεωπολιτικούς λόγους (πχ. ψυχρός πόλεμος), οι συνεργασίες ανάμεσα σε ορισμένες χώρες ήταν δυσχερές. Σήμερα, μέσα στην ίδια τη χώρα μας και με θεσμοθετημένη (από το 2000) την διαδικασία διαβούλευσης που προβλέπεται στην Οδηγία 60 της ΕΕ, βιώνουμε τον παραλογισμό να μην υπάρχει η στοιχειώδης συνεννόηση για επίλυση διαφορών ανάμεσα σε δύο όμορα ΥΔ, υπό την εποπτεία και συντονισμό εκ μέρους του αρμόδιου Υπουργείου Περιβάλλοντος. Μήπως τελικά η απουσία «πολιτικής βούλησης» στην οποία αναφερθήκαμε παίζει και εδώ τον δικό της καθοριστικό ρόλο ; Μήπως κάποιοι επιλέγουν την καλλιέργεια διχαστικών τάσεων ανάμεσα στις δύο περιοχές οδηγώντας τα ημιτελή έργα όλο και πιο κοντά στην εγκατάλειψη ; Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι οι εκπρόσωποι της Αιτωλοακαρνανίας (Αυτοδιοίκηση, επιστημονικοί και παραγωγικοί φορείς κλπ.) παρακάμπτουν τα πορίσματα της διαβούλευσης και συνεχίζουν να επιδίδονται σε «πολεμικού» τύπου ανακοινώσεις, υπερβαίνει τα όρια του παράδοξου και κρίνεται απαράδεκτη.

Πάντως από την πλευρά μας, αποστασιοποιούμαστε πλήρως από την αντιεπιστημονική αντίληψη περί «ιδιοκτησίας» των υδατικών πόρων μιας περιοχής. Το αντίθετο, εμείς ως θεσσαλοί χαιρόμαστε που εδώ και πολλές δεκαετίες βλέπουμε τα Αγραφιώτικα νερά (άνω Αχελώος, Αγραφιώτης, Μέγδοβας) να συγκεντρώνονται στο ιστορικό και μεγαλεπήβολο έργο της ΔΕΗ στα Κρεμαστά, να αποθηκεύονται εκεί πάνω από 3,2 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού, τα οποία παράγουν ενέργεια, καλύπτουν όλες τις ανάγκες (αρδευτικές, οικολογικές κλπ.) των γειτόνων μας Αιτωλοακαρνανών (σημ. : εκτιμώνται σε περίπου 500 εκατ. κ. μ. νερού ετησίως) και επιπλέον διασφαλίζουν την καλή έως άριστη κατάσταση των οικοσυστημάτων της περιοχής τους σε ποσοστό 96% (!) (δες ΣΔΛΑΠ). Ακόμη περισσότερο καμαρώνουμε όταν σκεφτόμαστε ότι από τα Αγραφιώτικα νερά της ορεινής Δυτικής Θεσσαλίας, μέσω της

παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας από τα Κρεμαστά, εδώ και εξήντα χρόνια εξασφαλίζεται η κάλυψη των ενεργειακών αναγκών στο ενεργοβόρο συγκρότημα εξόρυξης βωξίτη στην Βοιωτία (πρώην Πεσινέ), θεμελιώνοντας έτσι ένα σημαντικό τομέα βιομηχανικής ανάπτυξης στη χώρα μας και αναπτύσσοντας σε παγκόσμια κλίμακα την παραγωγή προϊόντων αλουμινίου. Και φυσικά δεν αισθανόμαστε ότι για όλα αυτά κάποιοι μας χρωστούν....«αντισταθμιστικά» !

[4] Μετά από προσφυγή οργάνωσης της Θεσσαλίας (2010) στο τμήμα αναστολών του ΣτΕ, με απόφαση του οποίου είχαν διακοπεί οι εργασίες στα έργα, το Δικαστήριο ανακάλεσε μερικώς την απόφαση για αναστολή των εργασιών και με νεότερη απόφασή του (υπ' αριθμ. 268/2011) αποδέχθηκε πως, ειδικά η σήραγγα, πρέπει να ολοκληρωθεί (εσωτερική επένδυση και θυροφράγματα) προς *«αποτροπή της πλήρους απαξίωσης του τεχνικού έργου ....(και)...καταστάσεων μη επανορθώσιμων»*. Βεβαίως οι κυβερνήσεις που ακολούθησαν, παρότι στα λόγια εκδήλωναν σεβασμό στις αποφάσεις της Δικαιοσύνης, στην πράξη αγνόησαν την τόσο σημαντική απόφαση του τμήματος αναστολών του ΣτΕ και τελικά καμία από αυτές δεν διέθεσε τα περίπου 60-80 εκατ. ευρώ για την ολοκλήρωση των εργασιών και το «σφράγισμα» της σήραγγας με τα προβλεπόμενα θυροφράγματα, παραγνωρίζοντας τους κινδύνους κατάρρευσης του εγκαταλειμμένου έως και σήμερα έργου.

[5] Επειδή πολλά λέγονται και γράφονται σχετικά με αποφάσεις του ΣτΕ επί προσφυγών κατά των έργων Αχελώου, ορισμένες διευκρινίσεις κρίνονται αναγκαίες.

α. Απασχόλησε επί πολλά χρόνια το Ανώτατο Δικαστήριο η «Αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης» (την οποία υποτίθεται πως παραβιάζει «ο σχεδιασμός των έργων εκτροπής») και επ' αυτής εκδόθηκαν αντιφατικές αποφάσεις. Συγκεκριμένα, με την υπ' αριθμ. 3478/2000 το ΣτΕ είχε αποδεχθεί την βιωσιμότητα του έργου, απορρίπτοντας τις αιτιάσεις της σχετικής προσφυγής. Αντίθετα, με την υπ' αριθμ. 26/2014 η πλειοψηφία των δικαστών άλλαξε θέση επειδή στο μεταξύ, όπως προσχηματικά επικαλέστηκαν, *«τέθηκαν σε ισχύ η Οδηγία 60/2000, το δίκτυο Natura 2000 και η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική»*, στοιχεία που δεν υπήρχαν όταν εκδόθηκε η προηγούμενη απόφαση. Έτσι το Δικαστήριο έκρινε πως *«...το επίδικο έργο....(με μέγιστη ποσότητα μεταφοράς) 600 εκατ. κ. μ. νερού ετησίως....αντίκειται στην αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης»*,

παραθέτοντας εκτεταμένη αιτιολόγηση της απόφασης. Όμως, σε αντίθεση με την πλειοψηφία των δικαστών, ο κ. Αθ. Ράντος (μαζί με άλλους δικαστές του ΣτΕ) διαφοροποιήθηκαν σθεναρά από το σκεπτικό αυτής της απόφασης. Συγκεκριμένα ισχυρίστηκαν ότι «... το συνολικό έργο κρίθηκε ρητά ως κατ' αρχήν συμβατό με την αρχή αυτή είτε η επί μέρους εξέταση των τιθέμενων ζητημάτων, ιδίως με την απάντηση επί των προδικαστικών ερωτημάτων (σ. σ στο ΔΕΚ, δεξ επόμενα), καθόλου δεν οδήγησε σε κρίσεις περί ριζικών παραβάσεων των αντίστοιχων αρχών ή κανόνων δικαίου, αλλά, αντιθέτως, σε κρίσεις περί κατ' αρχήν δυνατότητας εκτελέσεως του έργου. Συνεπώς, δεν δικαιολογείται, και, μάλιστα, μετά την υποβολή του προδικαστικού ερωτήματος και τις επ' αυτού απαντήσεις, η ακύρωση για τον λόγο αυτό, η οποία εξάλλου, καθιστά εκ των υστέρων αλυσιτελή την υποβολή του ερωτήματος» και παρακάτω «... η ευθεία αξιολόγηση από μέρους του δικαστή των επιπτώσεων ορισμένου έργου και η κρίση αν η πραγματοποίησή του αντίκειται στην εν λόγω αρχή εξέρχεται των ορίων του ακυρωτικού ελέγχου...» Στην συνέχεια, οι μειοψηφούντες δικαστές και ο κ. Ράντος θεώρησαν ότι οι λόγοι ακύρωσης που επικαλέστηκε η πλειοψηφία «αναφέρονται σε τήρηση διαδικασιών .... είτε σε πλημμέλειες αιτιολογίας.... που από την φύση τους δεν μπορεί να οδηγήσουν στο εν λόγω συμπέρασμα» (σ.σ. ότι δηλαδή το έργο αντίκειται στην αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης). [Ας σημειωθεί επίσης ότι η όλη συζήτηση αναφέρονταν στο «επίδικο έργο εκτροπής ποσότητας 600 εκατομμυρίων κ. μ. ύδατος ετησίως των υδάτων του Αχελώου .....», δηλαδή σε έναν σχεδιασμό που σήμερα δεν υφίσταται]. Με απλά λόγια, ο κ. Αθ. Ράντος και οι άλλοι δικαστές επιβεβαιώνουν αυτό που όλα αυτά τα χρόνια ισχυριζόμαστε, ότι δηλαδή το ΣτΕ δεν εγκρίνει ούτε απορρίπτει την ένταξη και την εκτέλεση ενός τεχνικού έργου. Ο ρόλος του είναι μόνο ο έλεγχος για την συνταγματικότητα και την νομιμότητα των αποφάσεων της Διοίκησης και τίποτα παραπάνω. Στα πλαίσια αυτά ο κ. Ράντος θεωρεί ότι η απόφαση 26/2014 «εξέρχεται των ορίων» του δικαστηρίου του.

β. Σχετική με την απόφαση 26/2014 είναι και η προηγηθείσα απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (ΔΕΚ). Συγκεκριμένα, μετά από σχετική προσφυγή του 2007 το ΣτΕ, με μεγάλη καθυστέρηση (μόλις το το....2009 !), αποφασίζει να υποβάλλει στο ΔΕΚ «προδικαστικό ερώτημα», ενώ η κατασκευή των έργων συνεχίζεται. Παράλληλα το ΣτΕ, μετά από σχετικό αίτημα ασφαλιστικών μέτρων κατά της συνέχισης των εργασιών,

διατάσσει (2010) την διακοπή τους και έκτοτε τα έργα παραμένουν καθηλωμένα.

Ένα βασικό ερώτημα προς το ΔΕΚ υπήρξε η δυνατότητα μεταφοράς υδάτων από μία λεκάνη σε μία άλλη (όμορη) λεκάνη απορροής. Η απάντηση του ΔΕΚ (με μεγάλη καθυστέρηση...), όπως ήταν αυτονόητο, διατύπωσε την θέση πως «...η οδηγία 2000/60 δεν απαγορεύει μεταφορά από μία ΛΑΠ σε άλλη...» και πως επιτρέπεται «...η μεταφορά ύδατος....εάν υπαγορεύεται από το δημόσιο συμφέρον η/και οφέλη για το περιβάλλον και την κοινωνία», διευκρινίζοντας επιπρόσθετα πως «η ύδρευση.....η άρδευση, η παραγωγή ενέργειας ικανοποιούν το δημόσιο συμφέρον». Παρόλα αυτά, σύμφωνα με την προπαγάνδα των «αρνητών» το ΔΕΚ απέρριψε και αυτό τα έργα Αχελώου !

γ. Το 2000, μετά από προσφυγή των αντιδρώντων, το ΣτΕ εξέδωσε την υπ' αριθμ. 3478 απόφαση για το θέμα. Στην κομβική αυτή απόφασή του (εισηγητής κ. Μενουδάκος, μετέπειτα Πρόεδρος του ΣτΕ) απορρίφθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο όλες οι αιτιάσεις (δέκα τον αριθμό) για δήθεν περιβαλλοντικούς κινδύνους (οικολογικές επιπτώσεις στο δέλτα Αχελώου, μη επανορθώσιμες βλάβες στο περιβάλλον, παραβίαση κοινοτικών οδηγιών για την προστασία οικοτόπων, παραβίαση διεθνών συμβάσεων για την διατήρηση της άγριας ζωής, αναρμοδιότητα υπουργείων, μη κατάρτιση χωροταξικού σχεδίου κ.α.). [*Ας σημειωθεί πως οι ίδιες αιτιάσεις, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο επανέρχονται και στην υπό συζήτηση προσφυγή τους*].

Όμως τότε, παρότι ο εισηγητής κ. Μενουδάκος θεώρησε «απορριπτέες» όλες τις αιτιάσεις για τα έργα, εντόπισε μία παράλειψη της διοίκησης για την προστασία ενός μοναστηριού στην περιοχή Μυροφύλλου Τρικάλων, κάνοντας τελικά δεκτή την προσφυγή για το συγκεκριμένο θέμα. Επρόκειτο για την ανάγκη προστασίας από πιθανή κατάκλυση (από τα νερά της τεχνητής λίμνης) ενός προστατευόμενου νεότερου μνημείου (μοναστήρι Αγ. Γεωργίου) και ουσιαστικά, με την νέα ακυρωτική απόφασή, το ΣτΕ επέβαλε την επανεξέταση συγκριτικά όλων των τεχνικών λύσεων (π.χ. ύψος στάθμης του νερού της λίμνης Συκιάς), ώστε το μνημείο να μη μετακινηθεί από τη θέση του (διατήρηση in situ). [Σημ. : *Ήδη έχουν καταγραφεί από το αρμόδιο Υπουργείο οι εναλλακτικές λύσεις (πχ. υποβιβασμός της στάθμης της τεχνητής λίμνης) και οι οποίες προφανώς θα εφαρμοστούν όταν οι εργασίες επανεκκινήσουν*].

Πάντως και αυτή η απόφαση θεωρήθηκε από τους προσφεύγοντες ως ακόμη μία απόφαση «κατά των έργων» και την χρησιμοποιούν αναλόγως στην ρητορική τους. Έτσι και στην υπό εξέταση προσφυγή τους κατά της 2ης αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ (2024), με μία περίτεχνη διατύπωση που συγκαλύπτει την ουσία, ισχυρίζονται πως το ΣτΕ «ακύρωσε τους περιβαλλοντικούς όρους του έργου με το σκεπτικό ότι δεν είχαν ερευνηθεί εναλλακτικές λύσεις για να μην θιγούν στοιχεία του πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής» (!!!!). Προφανώς καμία αναφορά δεν γίνεται στην απόρριψη των αιτιάσεών τους. Και τώρα, με λογική «τζογαδόρου», τις ίδιες ουσιαστικά αιτιάσεις υποβάλλουν στο Δικαστήριο, ελπίζοντας πως ίσως με την σημερινή του σύνθεση το ΣτΕ θα κάνει δεκτή την προσφυγή τους.

δ. Μετά την έκδοση της απόφασης 26/2014, λίγους μήνες αργότερα, η τότε κυβέρνηση Σαμαρά λαμβάνοντας «...επακριβώς υπόψη το σκεπτικό της απόφασης του Συμβουλίου της 13 Επικρατείας», αποφάσισε άμεσα την περαιτέρω μείωση του όγκου μεταφοράς υδάτων στα 250 εκατ. κ. μ. ετησίως και παράλληλα, τον Σεπτέμβριο του 2014, ενέκρινε το πρώτο Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΛΑΠ) για το ΥΔ Θεσσαλίας. Ας σημειωθεί πως η απόφαση έγκρισης του πρώτου ΣΔΛΑΠ και η επιλογή για μεταφορά 250 εκατ. κ. μ. νερού ετησίως, ουδέποτε προσβλήθηκε στο ΣτΕ και συνεπώς είναι απολύτως ισχυρή και νομικά ασφαλής, παρά τους περί του αντιθέτου ισχυρισμούς από διάφορα πολιτικά κέντρα και ΜΜΕ. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο στο νέο εγκεκριμένο ΣΔΛΑΠ (Ιούνιος 2024) επανέρχεται η ενίσχυση του υδατικού δυναμικού της Θεσσαλίας κατά 250 εκατ. κ. μ. νερού ετησίως και ταυτόχρονα παρατίθεται ένας πλήρης οδηγός βημάτων για την επανεκκίνηση των έργων.

ε. Πολύ ενδιαφέρον παρουσιάζει και η υπ' αριθμ. 2759/1994 του ΣΤΕ, την οποία κρίνουμε χρήσιμο να σχολιάσουμε. Πρόκειται ουσιαστικά για την πρώτη απόφαση που εξέδωσε το ΣτΕ για το θέμα των έργων Αχελώου. Τότε η διοίκηση στην χώρα μας δεν διέθετε ούτε το σημερινό ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο για τα περιβαλλοντικά ζητήματα, ούτε βεβαίως την ανάλογη ωριμότητα για την εφαρμογή των κατευθύνσεων της ΕΕ. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο πρώτος νόμος για το περιβάλλον που υπήρξε στη χώρα μας ήταν ο Ν. 1650/86, την ίδια περίπου περίοδο που προκηρύχθηκε ο διαγωνισμός για τα έργα Αχελώου (Υπουργός Κουλουμπής – ΠΑΣΟΚ). Για τα έργα αυτά υπήρχαν μεν μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (χωριστές για κάθε επιμέρους έργο), όχι

όμως και μια συνθετική εξέταση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από το συνολικό εγχείρημα της μεταφοράς υδάτων. Ορθώς λοιπόν το ΣτΕ, μετά από σχετική προσφυγή, με την απόφαση υπ' αριθμ. 2759/1994 απαίτησε από την διοίκηση πριν την κατασκευή των έργων να προηγηθεί η εκπόνηση «συνολικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων», δημιουργώντας μάλιστα νομολογία επί του θέματος αυτού, θέτοντας ταυτόχρονα το έργο σε τροχιά Ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής νομοθεσίας και δημιουργώντας ένα θετικό προηγούμενο στον τομέα των δημοσίων έργων. Ταυτόχρονα, από την ανάλυση των στοιχείων της ενιαίας συνθετικής ΜΠΕ και των προτάσεων των ειδικών επιστημόνων, προέκυψε πολιτική απόφαση για σημαντική μείωση του όγκου υδάτων που θα μεταφέρονται ετησίως από την ΛΑΠ Αχελώου προς την ΛΑΠ Πηνειού. Συγκεκριμένα, ενώ αρχικά επρόκειτο να μεταφερθούν 1.100 εκατ. κ. μ., η ποσότητα αυτή περιορίστηκε στα 600 εκατ. κ. μ. νερού, προσδίδοντας πρόσθετη οικολογική ασφάλεια στο εγχείρημα της μεταφοράς. Η μελέτη αυτή εκπονήθηκε, εγκρίθηκε και στη συνέχεια τα έργα προχώρησαν απρόσκοπτα κατά τα επόμενα χρόνια, με τους νέους περιβαλλοντικούς όρους. Είναι προφανές πως μία τέτοια απόφαση μόνο «εναντίον των έργων Αχελώου» δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί. Παρόλα αυτά δεν απέτρεψε τις οργανώσεις των «αρνητών» να συνεχίζουν τους περί του αντιθέτου ισχυρισμούς τους.

[6] Εύστοχα είχε δηλώσει παλαιότερα στη Βουλή η Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής κατά της Ερημοποίησης πως στη χώρα μας «έχουμε σχέδια διαχείρισης υδατικών διαμερισμάτων, έχουμε τις μελέτες, αλλά προφανώς έχουμε μείνει στο σχέδιο».